

BÁCSMEGYEI NAPLÓ

XXIV. évfolyam

Subotica, PÉNTEK, 1923 november 23.

320. szám

Megjelenik minden reggel, ünnep után és hétfőn délelőtt

TELEFON SZÁM: Kiadóhivatal 8-38, Szerkesztőség 5-19

Előfizetési ár negyedévre 135 dinár

SZERKESZTŐSÉG: Kralja Alexandra-utca 4 szám alatt

Kiadóhivatal: Kralja Alexandra-utca 1 (Lelbach-palota)

Bankok háborúja

Amíg a horvát probléma csak abból állott, hogy feloszlatták sorban a horvát népgyűléseket, hogy megsemmisítették azokat a községi elöljárósági választásokat, melyeknek megválasztottjai nem voltak hajlandók letenni a királyra és alkotmányra a hivatalos esküt, addig a probléma megoldása nem volt sem sürgős, sem fontos. Amíg a beogradi és zagrebi lapok csak a nyelvüket öltögették egymásra, egy felől a felszabadítás érdemével, másfelől a magasabb gazdasági kultúra jogcímével hadakoztak egymás ellen, a probléma megoldása még mindig nem volt sürgős. Hadd játszátk ki magukat a hazardőrök — gondolhatták a politika megfontoltjai, játszanak forradalmat, külön nemzetgyűlést és köztársaságot a királyságban; a horvát kérdés mindaddig csak kényelmi kérdés, amíg az állam belső egységét és erejét megnyilatkozását nem zavarja. Ez a kényelmi kérdés felgyújthatott indulatokat, elmérgesíthetett szenvedélyeket, de amíg az államhatalom gondoskodhatik akaratának ellenszegülés nélküli végrehajtásáról s szükségleteinek zavartalan kielégítéséről, addig a horvát kérdés inkább csak a politikusokat foglalkoztatta, mint az állam legfőbb érdekét.

Most azonban ez a harc, aminek eddig inkább csak a népgyűlések hordói s a vezércikkek hasábjai voltak csak mezei, kezd komolyabbá s veszedelmessé válni az által, hogy átterelődik közgazdasági területre is. A háborúnak ezt az új fázisát most a bankok és pénzügyezetek vívják egymás ellen. Nem frázisok mérköznek most frázisokkal, jelszavak jelszavakkal s szenvedélyek szenvedélyekkel, hanem hitelmegvonások, le nem számított váltók, megtagadott inkasszók. A szerbiai bankok és a horvát bankok megszakították egymással a diplomáciai érintkezést. Ez a háború most már nem a bankok játéka. Jól tudjuk, milyen szerepe van a bankoknak a gazdasági életben, mely a bankhitelre van alapítva s mely olyan pénzügyi rendszabályok alatt nyög, hogy a saját tőkéjükkel dolgozó vállalatok sem nélkülözhetik a bankok közreműködését. Ha a bankok egymással ellenfélként állnak szemben, akkor a pénzügyi kormányzat intenciót megvalósító *Narodna Banka* sem maradhat a harcban közömbös. A mai pénzszüke mellett pedig az egész hitelélet olyan anyyra ki van szolgáltatva a nemzeti bank, illetőleg a nagybankok dotációnak és hitelnyújtásának, hogy egész országrészek kereskedelme, gyárvállalata

és ipara megsínyli azt, ha a retorzió gondolata a politikai ellenségeskedést átviszi gazdasági területre.

Az ideológiának és mentalitásnak ködös, megfoghatatlankülönbségein túl a gazdasági élet egységének a területi határok szerinti szétszakadása s a szétszakadt részeknek egymás ellen fordulása kézzelfoghatóvá, érzékelhetővé s mindenéletnyilvánuláson észlelhetővé teszi a harcot. Mert ne gondolja senki, hogy a harc megáll ott, ahol a zagrebi és beogradi bankok megszakították az érintkezést. Csak egy lépést kell még megtenni a megfontolatlan utján a szenvedélyek szakadéka felé és már elérkezünk a gazdasági belső háború fázisához. S akkor majd zagrebi nagykereskedő nem szolgálja ki beogradi vevőjét és a szerbiai termelő nem ad nyersanyagot horvát alapítású iparvállalatoknak. Az érintkezés megszakad vagy legalább is bonyolulttá válik, illegitim közvetítők kapcsolódnak be abba a folyamatba, melynek gyorsaságán és

simaságán mulik a gazdasági élet zavartalansága. S akkor hiába mondják majd ki rendeletek és törvények az ország belső egységét, ha a harc odáig fajul el, hogy egyes országrészek blokádnál veszik a többi országrészt s retorziókat és represszáliákat alkalmaz az egyik népcsoport a másik népcsoport tagjai ellen. Az államalkotó népek nem bánhatnak el egymással olyan módon mint ahogy ellenséges állam polgáraival is kiméretlenség elbánni.

Radics távozása — úgy látszik — csak a politikai küzdelmet tompította le, de a szenvedélyek, melyek eddig népgyűléseken és végeredményben ártatlan uccai demonstrációkban égtek ki, tovább lobognak a lelkekben és felgyújtanak mindent, amihez hozzá férköznek. Az ország politikai egységét nem tudták felgyújtani, most az ország gazdasági egységét fenyegetik. Pedig csak össze kellene fogni a hatalom urainak a szenvedélyek uraival és nyomban lokalizálni lehetne a tüzet.

Pénzügyminiszterek csatája

Kumanudi támadja, Sztojadinovics védi a költségvetési javaslatot — A pénzügyi bizottság ülése

Beogradból jelentik: A pénzügyi bizottság kétnapi szünet után folytatta a költségvetés általános vitáját. Mielőtt rátértek a vitára, a közlekedésügyi miniszter részére 29.000.000 dinár rendkívüli hitelt szavaztak meg, a beruházási kölcsönből. Ez ellen csak *Lázics Voja* földművespárti képviselő tiltakozott.

A költségvetési vita első szónoka *Kumanudi* volt pénzügyminiszter volt. Szerinte a költségvetés nem teljes, mert fontos részletek hiányoznak belőle. Így többek között arra hivatkozott, hogy a Déli Vasut megváltására szükséges tételek hiányoznak a költségvetésből. Ezután a megváltási szerződést kritizálta és tiltakozott az ellen, hogy a Déli Vasut megváltását a költségvetési törvényben akarják jóváhagyatni, holott az a parlament elé tartozik. Kijelentette, hogy a költségvetés se nem centralisztikus, se nem decentralisztikus, hanem a kettő keveréke. A múlt évi költségvetés *százmillió dinár felesleggel* zárult. A költségvetés egyensúlya a radikáispárt uralomra jutásával borult fel, mert rendkívüli hitelekkel kezdett dolgozni. Ezért kétmilliárd és négyszázmillió dinárral emelkedtek a kiadások.

Azután a tisztviselőkérdésről beszélt és hangsúlyozta, hogy a létszám emelkedett, ahelyett, hogy

csökkent volna. A múlt évi költségvetésben 5800 katonatiszt fizetése szerepelt, most ezerral többre irányoztak elő költséget, annak ellenére, hogy időközben hatszáz tisztet nyugdíjaztak.

— Ebből látható — mondotta — hogy a kormány nem takarékoskodik. Az illeték felemeléséből száz milliárdot vár a kormány, holott csak néhány dinárt fog jövedelmezni. Tiltakozott az ellen, hogy a költségvetésbe nem vették fel a husz százalékos bonok kifizetéséhez szükséges összeget. *Sztojadinovics* pénzügyminiszter azonnal válaszolt *Kumanudi* beszédére és kijelentette, hogy *Kumanudi* a múlt évben pénzügyminisztersége alatt százhusz milliót visszafizetett a *Narodna Bank*nak, holott ehhez a parlament hozzájárulása nélkül nem volt joga.

Kumanudi rövid válasza után *Kukovec* klerikális bírálta *Stojadinovics* pénzügyi politikáját és a beterjesztett költségvetési javaslatot, amelyben különösen a hadügyi és belügyi budgetrészletnek a csendőrségre vonatkozó tételeit kifogásolta. Szerinte az ország hadügyi költségvetése a legmilitarisztikusabb államok költségvetéséi közül a legkevésbé. Tiltakozott az ellen, hogy a szlovéniai katonákat Dél-szerbiába vigyék és követelte, hogy minden katona a saját tartományába szolgálja le katonáit.

Beszéde után, amelyet a radikálisok több ízben közbekiáltásokkal próbáltak megzavarni, az ülést félbeszakították és délutánra hívták össze.

A délutáni ülés

A délutáni ülésen *Szavkics Milan* demokrata a kormány valuta politikáját kritizálta. Teljesen indokolatlan — mondotta — a pénzügyminiszternek az a feltevése, hogy a dinár meg fog javulni. *Egyelőre erre semmi kilátás sincs tekintettel arra, hogy az állam megtehető nagy összeggel tartozik a Narodna Bankának és hogy nem sokára véget érnek a jövátételi szállítások, amikor is az államnak külföldi megrendeléseit készpénzzel kell majd megfizetni.*

Szavkicsnak Stojadinovics pénzügyminiszter válaszolt. Kijelentette, hogy nem kell olyan pesszimistikusan megítélni a dinár helyzetét, amelynek megjavulására szerinte igenis megvannak a lehetőségek, még pedig olyanok, amelyek realitásokon alapszanak. A jövátételi áruszállításokkal kapcsolatban elmondotta, hogy Németország augusztus 11-én jelentette be, hogy további megrendeléseket nem fogad el, amikor a jugoszláv kormány a rendelkezés nagy részét már megtette Németországnál. Hangsúlyozta, hogy a jövátételi szállítások véleménye szerint nem lesznek kihatással a diár helyzetére, amely jelenleg minden tekintetben kielégítőnek mondható.

Mulardics muzulmán szóval fel ezután, majd *Gyorgyevics* Szvetisláv mondotta el közel két óras nagy beszédét, amelyben részletesen megindokolta, hogy a költségvetést miért nem szavazhatja meg. Különösen sok belpolitikai érvt sorakoztatott föl álláspontja védelmére. A délszerbiai állapotokat hosszasan bírálta, kijelentvén, hogy a kormány politikája a délszerbiai lakosság között nagy elégedetlenséget támasztott. Beszéde végén tiltakozott a sok új tábornok kinevezése ellen.

Az ülést este nyolc órakor zárták be és a következő ülést péntek reggel kilenc órára hívták össze.

Radics haza készül?

Beogradból jelentik: Csütörtökön megérkezett Beogradba *Hrasnyica* dr. képviselő, aki néhány napig Zagrebben tartózkodott, ahol Radics-párti vezetőkkel folytatott tárgyalásokat. A tárgyalások elsősorban *Radics hazatérése körül forogtak*. A föderalista blokk nem szándékozik eddigi politikáján változtatni. Beogradi politikai körökben nagy érdeklődéssel várják, hogy a kormány Radics hazatérése esetén milyen módon fog fellépni a horvát köztársasági pártvezetőkkel szemben.

Meghalt

a subotica benzínrobbanás áldozata

Szerdán délelőtt — mint már megírta a Bácsmegyei Napló — Subotica az Antuniceva-utca 5. szám alatti ház pincehelyiségében levő Franciskovics-féle lakatosműhelyben felrobbant egy javítás alatt álló benzines hordó, amely Szabó Mihály lakatosnak mindkét lábát összeroncsolta. Szabót nyomban be szállították a közkórházba, ahol amputálták. Azonban már nem lehetett rajta segíteni és csütörtökön délután Szabó belehalt súlyos sérüléseibe.

Az ügyészségi vizsgálat szerint a szerencsétlenségért senkit sem terhel felelősség, mert a benzines hordó rége óta üres volt és a benne kiféledött gázok okozták a robbanást.

Szabó keresetképtelen családja részére a gyűjtés tovább folyik.

Konfliktus

az apatini beszéd miatt

Szabad-e Amerikát dicsérni?

Megírta a Bácsmegyei Napló, hogy Rickert Ernőt, a clevelandi szent Margit hitközség plébánosát, aki Amerikából rokonai látogatására jött Bácskába, Apatinban november 18-ikán letartóztatták, mert egy búcsuestélyen tartott beszédét a jelenlévők egyrésze félreértette, vagy félremagyarázta.

Rickert az apatini estélyen a következőket mondta: »Visszamegyek újból Amerikába, a szabadság hazájába. Amerika mindenkor a jog és igazság védője volt és biztosítom Önöknek, hogy a jövőben is a jogért és igazságért fog küzdeni s ezeknek eljő a feltámadása.«

Ezt értették félre a jelen voltak közül néhányan s feljelentették a plébánost, hogy Apatinban a magyarokat és németeket izgatta. Rickert plébánost vasárnap az apatini fő-

szolgabíró rendelkezésére tartóztatták és beszállították a sombri ügyészség fogházába.

A sombri vizsgálóbíró másnap kihallgatta Rickertet s nyomban szabadon bocsátotta, megengedte, hogy visszamehet Apatinba, ahol azonban naponta jelentkezni köteles a rendőrségen.

Rickert amerikai állampolgár s

meghurcoltatása ügyében a beogradi amerikai követ interveniál a külügyminiszternél. Minthogy Rickert a tanuk szerint csakugyan Amerikáról beszélt s az ottani állapotokat dicsérte, a külügyminiszteriumnak azt kell megmagyarázni, hogy a könnyen ideges apatini közegek nem azért tartóztatták le a plébánost, mintha Amerikára haragudnának.

Sombor város anyagi csőd előtt

Az agrárreform miatt ezer százalékos pótdadó fenyeget

Szombor város gazdálkodásának alapja a város tulajdonában lévő 2600 katasztrális hold priina szántó-föld volt, amelynek jövedelme a város kiadásainak tekintélyes részét főözte. Az agrárreform megnyirbálta a város földbirtokát, amelyből lassanként 2460 holdat elvettek és szétosztották a dobrovoljacok közt. Száznegyven hold földje maradt mindössze a gazdag Szombornak. Ez is azért maradt meg, mert a dobrovoljacok nem reflektáltak rá.

Az agrárreformnak azonban nincs még vége, a földosztást nem zárták le s most utólag Szombortól ezt a minden agrárreform alul felmentett birtokrészt is elvették.

A szombori tanács, amely bizott abban, hogy maradék földjének birtokában zavartalanul meghagyják, a 140 holdas földön nagy költséggel beruházásokat létesített, faiskolát teremtett, épületeket emeltetett. Mos mindez kárba vész, fa, épület s a 150.000 dinárt meghaladó költség ugyanarra a sorsra jut, mint a föld, elveszik.

Szombort olyan alaposan megfosztották a földjeitől, hogy a város határában, a löpor torony körül lévő legelőterületet is szétosztották. A puszkaporos torony most ott áll a dobrovoljac földek közepén s az új tulajdonosok, ha szántanak, egészen a torony lábáig felszántják a földet, noha a hadügyi rendelkezések szerint a löporos tornyot kétszáz méter

körzetben nem is szabad megközelíteni. Az agrárminiszterium nem törődött azzal, hogy ennek az intézkedésnek hadügyi és közbiztonsági indítékai vannak. A löport is védeni akarják büzös vagy könnyelmű emberekkel s a környéken lakókat is az esetleges robbanásoktól. Ma a helyzet az, hogy a katonai rendeletek értelmében a löpor raktárt őrző strázsa agyonlöheti azt a gazdát, a kinek éppen a torony környékén osztottak ki földet s azt esetleg meg is akarja művelni.

Ha Szombornak meghagyták volna a földjeit, azokból a városnak 6 millió dinár jövedelme volna, ami a város kiadásainak nagy részét fedezhetné. A föld nélküli város azonban kiadásainak fedezésére nem tud más eszközt találni, mint emeli a pótdadót. A városi pótdadó már eddig is 345% volt Szombornban. A jövő évre azonban aligha lehet ezer százaléknál kevesebb, mert Szombornak csak a vagyona és jövedelme csökkent, a kiadásai szaporodtak.

Az állam ugyanis a városra hárított az állam által átvett községi és felekezeti iskolák épületeinek karbantartását. Ezeket az épületeket tíz év óta nem renoválták, s ha egyáltalán használni akarják alaposan és sok költséggel kell tatarozni. A városi költségvetést terheli a kórház fenntartása is.

Az ezer százalékos pótdadó eddig csak a német városokban volt ismer-

retes, most azonban sorra bevonul a vajdasági városok háztartásába is. Németországban azonban az adóalap más s a német város a pótdadó fejében igazi minta-közgazgatást, vízvezetékét, világítást, színházat, egészségügyi és kulturális intézményeket ad polgárainak, de mi a vajdasági polgárra nézve az egyre növekvő pótdadó ellenértéke? Azt nem is kérdezzük, mikép lehet adómorált nevelni úgy, ha a 10.000 dináros évi jövedelemből az állami adó és pótlékek fejében 1800—2000 dinárt az állam 10—12.000 dinárt a község vesz el; aki tehát jövedelmét lelkiismeretesen bevallja, az egész jövedelmét meghaladó összeget kénytelen adóba kilizetni.

A szombori közigazgatás vezetői egyelőre memorandummal akarják gyógyítani azt a bajt, amibe az agrárreform hozta a várost. A memorandumot megküldötték a kormánynak s átadták a város képviselőinek, köztük Trifkovic miniszternek is. A memorandumban Szombor tanácsa elhárít magáról minden felelősséget a könnyelműen végrehajtott agrárreform következményeiért.

A jugoszláv diákokat

súlyosan inzultáltak a bécsi kereskedelmi főiskolán

A bántalmazott egyetemi hallgatók a követség útján kérnek elégtételt

Bécsből jelentik: Azok után a botrányok után, amelyek miatt a bécsi egyetemet szerdán bezárták a német nemzeti párthoz tartozó diákok a Világkereskedelmi Főiskola előadásait is megzavarták. Más főiskolák és egyetemek hallgatói behatoltak a kereskedelmi főiskola helyiségeibe és ott „ki a zsidókkal” kiáltások mellett megakadályozták az előadást. Heidenrich rektornak sikerült ugyan az idegen diákokat az épület elhagyására rábírnai, azonban vala-

Szerencse fel!

Irta: Lakatos László

(Szin: Holló ur bankbizományi irodája, zárlat után olykor legénylakás.)

Ancsurka (angyal, térjénél van dr. Spira Leónál).

Holló (bankbizományos, nőtlen).

Ancsurka (azzal se törődik, hogy dél van, — különben miért törődjék vele? vagy törődik vele a dél? (berohan Hollóhoz): Edgár, aranyos! Örült baj van!

Holló (aki ezt már megszokta, nem ijed meg).

Ancsurka: Nekem pénzre van szükségem, Egymilliókétszáz ezerre, de azonnal!

Holló (örült gyorsan gondolkodik): Muszáj most mingyárt? És nem lehet az kevesebb?

Ancsurka: A hat hét?

Holló: Nem. Az egymilliókétszáz. Ancsurka: Ede, ne légy szemtelen! Ha én töled egymilliókétszáz kérek, akkor nekem legalább kétmillió kell. De ötöt szerencsésen kihazudtam az uramból és hármát elloptam a háztartási pénzből.

Holló (foglalkozása rutinjával). Nem lehetett volna az egész el?

Ancsurka: Te, Ede, ne légy szemtelen! Hogy én lopjak a háztartásból. Nekem uram és gyereke van! (Hisztérikusan.) Edgár, aranyos, imádlak.

Holló (nyugodtan): Én is.

Ancsurka (ennyi szemtelenségtől elszedül): Te is... (Magához tér.) Te, engem várnak, nekem sürgős, ez egy huszonnégyórás dolog, én... (Elakad.)

Holló: Mire kell neked ez a pénz?

Ancsurka: Semmi közöd hozzá.

Vagy megbizol a kis asszonykában, vagy... .

Holló (mindenesetre nem bizik).

Ancsurka: Ne okoskodjunk... .

Holló (ártatlanul): Én okoskodom?

Ancsurka: Én a pénzzel tartozom.

Holló (örült gyorsan gondolkodás után): Hol az a szabószámla, mutasd.

Ancsurka: Nem szabószámla. (Lihelve, elfulva.) Asszonyoknak tartozom.

Holló (kítátja száját): Asszonyoknak.

Ancsurka (mint fent): Egy kis társaság, még a nyáron ösmerkedtünk meg Siofokon, minden szerdán összejövünk... .

Holló (mindent megért, felháborodva): Ti asszonyok egymás közt kártyáztok.

Ancsurka: Nem, majd hegedülünk, vagy boxolunk. Vagy azt hiszed, hogy csak nektek férfiaknak szabad! Nézzé meg az ember. (Hirtelen kedélyhullámmal a könyörgésbe csap át): Aranyom, én, meg esküszöm neked, én nem veszek az idén több boát, én nem utazom a Tátrába, semmi sem kell, semmi, csak te ezen a nagy világon édes és egyetlen, de a pénzt, azt könyörgöm és rimáncodom, add meg. (Hősiesen.) Vagy akarod, hogy letérdeljek?

Holló (nem akarja).

Ancsurka (ugy se tenné meg).

(Szünet.)

Ancsurka: Te! Hát ez a szerelem?

Holló: Nem, fiam, ez nem szerelem. Ez a könnyelműség, ez az ostobaság, ez a mai világ és ezek a mai asszonyok, ez az az utálatos

erkölcstelenség, amikor... .

Ancsurka: Te mersz erkölcstelenségről beszélni, te, aki... .

Holló: Én, aki? Mit, én aki? Vagy talán nekem van férjem, akit megcsalok?

Ancsurka (elájul).

Holló (megijed. Szünet.) Nézd, aranyos szívem... . Én... . Bocsáss meg... . Eljárt a szájam... . Én... . Aranyos drágám, aranyos szépen, aranyos aranyosom... .

Ancsurka (már rég föleszmélt): Nem vagyok aranyos! Én egy rossz asszony vagyok, egy senki, egy agyonvernivaló, egy... . Ne kívánd, hogy kimondjam, ki vagyok. Én megcsalom az uramat, én... .

Holló: Te egy szent vagy! Szeretsz! Gyönyörű vagy!

Ancsurka (szembelen két könnycsepp jelenik meg): Nem igaz. Én... (Sírni kezd és már retiküljében érzi az egymillió kétszázat.) Én... .

Holló: Egyetlen vagy. (Szünet. Nagyon egyszerűen): Nem akarnád eladni a papírjaidat?

Ancsurka (magánkivül): Mit mondtál, hogy én eladjam a papírjaimat! Az én papírjaimat, amiről még az uram se tud!

Holló: Szívem, de hát gondolkozz egy kicsit.

Ancsurka: Micsoda! Gondolkozzam! Kikérem magamnak, Én nő vagyok, én nem szoktam gondolkozni.

Holló (gyorsan): Jól van, kérlek. Azért nem kell mindig a szememre vetned, hogy szeretsz.

(Szünet.)

Ancsurka: Ne félj! Nem fogom eladni se a briliánsaimat, se a ruháimat,

Holló (nem fél).

Ancsurka: Ott még nem tartunk. (Vad optimizmussal.) Azt a pénzt lehet vissza is nyerni. Jövő szerdán újra szöszünk. Nemcsak veszteni lehet két milliót, hanem nyerni is.

Holló (fölényesen): Asszonyoktól?

Ancsurka: Asszonyoktól? (Hirtelen ötlettel.) Ki mondja, hogy asszonyoktól? Szó van arról, hogy... .

Holló (a leggyorsabb gondolkodással): Megtiltom neked! Érted: a legszigorubban megtiltom neked, hogy te férfiakal is kártyázzál! Nem elég, hogy nőkkel! Te, ha meg tudom, hogy abba a társaságba férfiak is, én, én... (Magánkivül.) Te még nem tudod, hogy én mire vagyok képes. Én... (Elbágyad. A kasszához tántorog): Esküdj, hogy nem csalsz meg. (Behunyja szemmel adja oda, mert szégyeli azt, hogyan lehet egy olyan okos ember, mint ő, olyan buta, mint ő.)

Ancsurka (elepedve a hálától): Drága, drága szívem... (És megolvassa a pénzt és elteszi.)

Holló: És arra is esküdj meg, hogy szeretsz.

Ancsurka: És... (Megáll.) Hát kell arra esküdni?

Holló: Hát nem kell? (Szünet. Valami észbe jut, de)

Ancsurka (már is rugja őt): Tudtam! Rád vall! Férfiak! Mingyárt lecsókolnád rólam az egész nyomorúságos egymilliókétszázadret. Eregy! Vadállat! Ha tudnád, hogy szegyelem magam miattad!

Holló (tudja).

Ancsurka: Ha tudnád, hogy szegyelem magam azért, hogy nő vagyok. Micsoda nyomorúság!... . Hogy az a jó Isten miért is... (Könnyekkel és pénzekkel el.)

mennyi tanár előadásait be kellett szüntetni. Az idegen diákok a technikai főiskolán is antiszemita tüntetést akartak rendezni, azonban ebben az erős rendőrkordon megakadályozta őket.

Minde tüntetések alkalmával a kampós keresztes és nemzeti szocialista diákság a kereskedelmi főiskolán és technológián a zsidó és szocialista hallgatókon kívül az idegen tanulókat is inzultálta. A tüntetők több jugoszláv és csehszlovák főiskolai hallgatót bántalmaztak, akik államuk bécsi követtségéhez fordultak panasszal.

Mint értesülünk, úgy az SHS. királyság, mint Csehszlovákia bécsi követe az osztrák kormánytól elégtételt fog kérni az inzultusok miatt, és követelni fogják, hogy állampolgáraik tanulási szabadságát és biztonságát a bécsi főiskolákon hasonló bántalmazásokkal szemben megvédjék.

Fütetlenek a szubotica iskolák

A fütési szezon elején sincs elég fa

A szubotica iskolák nagyrészenek tüzelőanyagáról a város gondoskodik. A városi tanács már hónapokkal ezelőtt kijelentette, hogy az iskolák tüzelőanyaga az idei tanévre biztosítva van és ezirányban nem fenyegeti az idén veszedelem az iskolákat. Annál meglepőbb most az a sok jogos panasz, amely a szubotica szülők részéről az iskolák fütetlensége miatt elhangzik.

Az elemi iskolák nagyrészenek ugyan nemrég megkezdtek a fütést, azonban a legtöbb elemi iskolában is olyan kevés a tüzifa, hogy csak néhány hétre van biztosítva — kevés kivétellel — a fütés. Még sokkal rosszabb azonban a helyzet a városi zeneiskolában, ahol már csak egy-két napi fütőanyag áll rendelkezésre. A gimnáziumban pedig még egyáltalán nem kezdtek meg a fütést, mert az iskolának nincs elég fütőanyaga.

Erthető emiatt a járványos betegségekkel megriasztott szülők aggodalma. Hogy kit terhel a felelősség azért, hogy a szubotica iskolák már a tél kezdetén ilyen tüzelőanyaghiánnyal küzdenek, azt nehéz megállapítani.

A bolgár kormány nem ad kártérítést a szófiai katonai attasé megtámadásáért

A jugoszláv kormány elállt követelésétől

Beogradból jelentik: A bolgár kormány szófiai jelentés szerint hivatalosan közölte, hogy a S. H. S. királyság kormánya elállt a november 5-én kiadott ultimátum ötödik pontjának teljesítésétől, amelyben a jugoszláv kormány tudvalevően anyagi kártérítést követelt Krisztics alezredes, katonai attasé megtámadása miatt. A hivatalos kommunikációban a bolgár kormány egyúttal megemlítette, hogy a kártérítési összeg megállapítását, kölcsönös megegyezéssel a hágai döntőbíró-ságra bizzák.

A szófiai jelentés, amely nagy föltűnést keletkezett Beogradban, hivatalos helyen megerősítették, azzal motíválván a hírt, hogy Bulgária azáltal, hogy a kitűzött határidő alatt teljesítette az ultimátum többi pontjait, az incidensért teljes elégtételt szolgáltatott a S. H. S. királyságnak. A

jugoszláv kormány miután óvakodni akart attól, hogy a két ország közti szomszédi viszonyt minden különösebb indok nélkül megzavarja elállt az ultimátum ötödik pontjának közvetlen teljesítésétől, de figyelmeztette a bolgár kormányt azokra a következményekre, amelyek az incidens esetleges megismétlődéséből

származhatnának.

Az ellenzéki sajtó ezzel kapcsolatban élesen támadta a kormányt, amely szerinte túlságosan engedékeny volt. A *Politika* rámutat arra, hogy ha ennek a pontnak teljesítése nélkül megelégszik a kormány a bolgárok elégtételadásával, akkor kár is volt fölvenni az ultimátumba.

Fuzióra készül a Srnao és az Orjuna a magyar nyelv ellen

A novisadi rendőrség megrendszabályozza a magyar zenét

Novisadról jelentik: Az Orjuna és Srnao novisadi tartományi választmánya közt három nap óta tárgyalások folynak abból a célból, hogy a két egyesület a jövőben egységesen lépjen fel az általuk államellenesnek talált személyekkel szemben. A tanácskozások részletei egyelőre nem kerültek nyilvánosságra, megbízható forrásból eredő hír szerint azonban a két egyesület újabb akciója elsősorban a mozika magyar felírása és a cégek, kereskedők, gyárak magyar és német levelezése és az üzletfeleknek érintkezési-nyelve ellen irányul.

A tárgyalások előreláthatóan pénteken nyerne befejezést és a jelek szerint a két egyesület fuziójával fognak végződni. Bár az egyesületek alapszabályai a fuziót egyelőre megnehezítik, ezt az akadályt a közös cél érdekében el fogják hátrítani, hogy így további akciójukat minél eredményesebben és intenzívebben folytathassák.

Az Orjuna és Srnao ez újabb akciójával és fokozottabb tevékenységre való készülődésével hozzájárulnak a novisadi rendőrségnek csütörtökön az ottani mulatókkal szemben kiadott új rendelkezéseit is.

Csütörtökön a *Chat Noir* és *American Bar* vezetőit felhívták a rendőrségre, ahol figyelmeztették őket arra, hogy mindkét barban az utóbbi időben sűrűn játszanak a cigányok magyar nótákat. Tudomásukra adták, hogy a műsoron magyar nyelvű számot egyáltalán nem adhatnak elő, német nyelven csak egy számot játszhatnak. A színpadokon e két nyelven kívül bármilyen más idegen nyelven korlátozás nélkül tarthatnak előadást, de ügyelniük kell az államnyelv megfelelő érvényesülésére is. A zenekar játszhatik magyar nótákat, azonban ügyelniük kell arra, hogy a legnagyobb részben szerb dalokat játszanak.

A bartulajdonosok utaltak arra, hogy helyiségekben magyar nyelven eddig sem tartottak előadást. A cigányzenekar a mulató társaságok rendelkezésére játszik és az eddigi tapasztalatok szerint többnyire a szerb társaságok játszották nagyobb számban a magyar nótákat, mert a magyar és más nemzetiségű vendégek érthető okokból mindig különös gonddal vigyáztak arra, hogy a cigányszínpadok az ő társaságukban szerb dalokat is huzzanak. A rendőrség utasításait egyébként a jövőre nézve tudomásul vették.

A nagykövetségi konferencia döntött a német trónörökös és a katonai ellenőrzés kérdésében

A német kormány nem fogja megengedni Vilmos excsászár hazatérését

Párisból jelentik: A nagykövetségi értekezlet csütörtöki ülésén a trónörökös visszatérése és a katonai ellenőrzés kérdésében teljes megegyezés jött létre. Mindkét ügyben jegyzéket adtak át a párizsi német ügyvivőnek, Hösch követségi tanácsosnak. A volt német trónörökös ügyéről szóló jegyzéknek ez a szövege:

— Ügyvivő ur! A nagykövetségi értekezleten képviselt hatalmak nevében kérem, hogy a német kormányhoz az alábbi jegyzéket juttassa el:

A német kormány Németország hollandiai képviselőjét fölhatalmazta, hogy a volt német trónörökösnek utlevelet állítson ki Németországba való visszatérésre. A szövetséges kormányok ezt a nyilatkozatot tudomásul veszik. A szövetséges kormányok tudomásul veszik azon kijelentéseket is, melyek szerint a volt trónörökös lemond a porosz koronáról és a császári koronáról, a német kormány pedig kötelezettséget vállal aziránt, hogy a volt császárnak Németországba való visszatérését nem fogja megengedni. Megállapítják továbbá, hogy a német kormány azzal, hogy a francia kormánnyal közölte a trónörökös 1918. december 1-én kelt lemondásának szövegét, kétségtelen tanujelét adja annak, hogy a joglemondást érvényesnek tartja. Egyidejűleg megállapítják, hogy a német kormány

a helyzet tökéletes ismerete ellenére megengedje a trónörökös visszatérését, noha az ő jelenléte a birodalom területén alkalmas arra, hogy Németország számára bel- és külpolitikai természetű komoly bonyodalmat idézzen föl.

Ilyen körülmények között a szövetséges kormányok a német kormányt felelőssé teszik azokért a következményekért, amelyek abból származhatnak, hogy a volt trónörökösnek megengedni a Németországban való tartózkodást.

Fogadja Ügyvivő ur stb.

Poincaré s. k.

A Hösch követségi tanácsosnak átnyújtott második jegyzék a németországi katonai antant ellenőrzéséről szól és többek között kifejti, hogy a német kormány a gyakorlatban ki akarja vonni magát a katonai ellenőrzés tényleges végrehajtása alól. A jegyzék ezután hangsúlyozza, hogy az antant katonai ellenőrző bizottságainak haladéktalanul újra meg kell kezdeniük tevékenységüket Németországban.

Curzon lord föltételei

Az *Ere Nouvelle* az angol kormánynak a nagykövetségi értekezletén tanúsított magatartásáról a következőket jelenti: Curzon lord két pontban utasítja el a múlt hétfőn létrejött kompromisszum aláírását. E pontok a következők:

1. Az ellenőrzés újból való megkezdésének időpontja.

2. A szankciók alkalmazása.

Franciaország az ellenőrzés megkezdését csaknem haladéktalanul követelte, még pedig december 1-étől. Curzon lord ezzel szemben sokkal későbbi időpontot kíván. Ami a szankciókat illeti, Curzon lord, akit nem tévesztett meg a kompromisszumos formula előkelő volta, nem akarja, hogy Anglia kényszerintézkedésekre kényszerüljön.

Az ellenőrzésről szóló jegyzék

Párisból jelentik: A nagykövetségi konferenciája által Németországnak az ellenőrzésre vonatkozóan átnyújtott jegyzéke a következőképpen hangzik:

A szövetséges kormányok tudomásul veszik a német kormánynak ama kijelentéseit, hogy távolról sem szándékozik a versaillesi békeszerződésen alapuló kötelezettségeit megtagadni. A körülmények mégis úgy alakultak, hogy a nagykövetségi konferencia kénytelen kimondani, hogy a két hónap óta szünetelő ellenőrző műveleteket ismét folyamatba helyezi. Ennek a Németországban az utóbbi időben lejátszódó zavargások az okai, amelyek esetleg komoly következményekkel járhatnak. A nagykövetségi tanácsa megakarja könnyíteni ez ügyben a német hatóságok munkáját is és a német kormány e tekintetben számíthat a bizottság tapintatára.

A nagykövetségi konferenciája felszólítja Németországot, hogy a békeszerződés 206-ik szakasza értelmében az ellenőrző bizottság munkáját tőle telhetőleg könnyítse meg és mozdítsa elő. Ha az ellenőrző műveletek a német hatóságok vagy német állampolgárok obstrukciójába ütköznek, a szövetséges kormányok fenntartják a jogot oly intézkedésekre, amelyeknek alkalmazását a versaillesi békeszerződés biztosítja.

Zsombolya átadásáról expezt fog mondani Nincsic külügyminiszter

A belpolitika hírei

Beogradból jelentik: Lényegesebb belpolitikai esemény csütörtökön nem történt. Főképpen azért, mert Pasics miniszterelnök még mindig a betegágyát őrzi. A kormány több tagja meglátogatta csütörtökön a beteg miniszterelnököt, akivel sürgős kormányzati intézkedésekről folytattak megbeszélést.

A parlament egyébként mind jobban megelégnél és csütörtökön már megjelentek a klubokban a Lengyelországból visszatért képviselők is, akik beszámoltak klubtársaiknak lengyelországi benyomásaikról, amelyek a legkedvezőbbek. A politikai köröket egyébként három kérdés foglalkoztatja leginkább — ezek körül forognak a parlamenti folyosói beszélgetések is — az agrárminiszter helyzete, a Csekonics-uradalomnak a szekveszter alóli feloldása és a még mindig aktuális zsombolyai kérdés.

A vajdasági radikálisok erőszakkal akarnak felelni az agrárminiszter erőszakosságára

Simonovics agrárminiszter ellen mind hangosabban nyilvánul meg az elégedetlenség magában a radikálispartban is. A hangulatot nem enyhíti Simonovics agrárminiszternek a Pravda csütörtöki számában megjelent nyilatkozata sem, amelyben a miniszter többek közt kijelenti, hogy

nincsen tudomása arról, mintha elégedetlenség nyilvánulna meg munkájával szemben és az egész házát a nagybirtokosok machinációjára vezeti vissza. Ezt a nyilatkozatot a radikálpárti Tribuna gunyosan regisztrálja »Az értesületlen miniszter« című cikkében.

A Bácsmezei Napló beogradi munkatársának alkalma volt csütörtökön beszélni egy tekintélyes vajdasági radikális képviselővel, aki a legnagyobb elkeseredés hangján nyilatkozott Simonovics agrárpolitikájáról, különösen pedig azokról az intézkedésekről, amelyek szerint újabb földeket osztanak szét a dobrovoljacok között. A képviselő kijelentette többek közt, hogy ha az agrárminiszter így folytatja működését és erőszakkal akarja keresztülvinni rendelkezéseit, úgy ne csodálkozzék azon, ha a vajdasági radikálisok erőszakkal fognak felelni az erőszakra.

Ez a nyilatkozat, amely egy igen tekintélyes vajdasági radikális politikustól ered és amelyben az erőszakkal fenyegetőzik, a legjellemzőbb a Simonovics agrárminiszter ellen kialakult hangulatra.

A Csekonics-uradalom és a német párt

A Csekonics-birtok ügyében a vajdasági radikális képviselők közül is néhányan elítélik az igazságügy-miniszter eljárását és a miniszter védekezését, amely a Demokracija csütörtöki számában látott napvilágot meglehetősen gyengének tartják. Nem hihető — mondotta munkatársunknak egy képviselő — hogy az angolok olyan bolondok lettek volna, hogy 400 millió dinárt adtak volna a nagybirtokért, ha abból valóban csak százhusz hold jutna rájuk.

A kérdés érdeklí a német pártot is és értesülésünk szerint a Setyevov interpellációját követő vitában részt fog venni a német párt is. A helyzet ugyanis az, hogy a nagybirtokot felosztása előtt nagyrészt magyar és német földművesek munkálták meg, akik a birtok felosztásával elestek a munkaalkalmától. Ha az angol konzorciumnak sikerül visszaadítani a nagybirtok egységét, ez ismét munkaalkalmat jelentene a magyar és német földműveseknek.

Nincsiacs expozéja készült

A román határküzgázítás kérdésében a megegyezés aláírása, amelyet csütörtökre vártak, ezen a napon se történt meg. Hír szerint a román delegáció még Bukarestből várja az utolsó instrukciókat a megegyezés aláírása előtt. A kérdés különben hamarosan a parlament elé kerül, még a ratifikálás előtt, mert Nincsiacs külügyminiszter a parlament egyik legelső ülésén válaszol Neuner német képviselőnek egy több mint három hónappal ezelőtt hozzá intézett kérdésére. A kérdés olyan formában, mint ahogyan azt Neuner képviselő egy negyed évvel ezelőtt megformálta, ma már elvesztette ugyan aktualitását, azonban alkalmas ad Nincsiacs külügyminiszternek arra, hogy a parlamentben tájékoztassa a közvéleményt a román határrendezés és Zombolya átadásának kérdéséről. Ugyanebben a tárgyban különben most Divac szocialista képviselő is kérdést jegyzett be a külügyminiszterhez.

Szabadon bocsátották

a halálraítélt Sever Boldizsárt Budapesten

A jugoszláv határmegállapító bizottság kémkedéssel vádolt tagja visszatérhet az SHS királyságba

Beogradból jelentik: A budapesti jugoszláv követség értesítette a külügyminiszteriumot, hogy a magyar hatóságok szabadlábra helyezték Sever Boldizsárt, akit, mint a jugoszláv határmegállapító bizottság tagját, kémkedés miatt tartóztattak le. Severt a magyar hatóságok több mint egy esztendőig tartották fogva, sőt bíróság elé is állították és halálra is ítélték. A budapesti jugoszláv követség több ízben is intervenált Sever érdekében, azonban mindig hatástalanul. Nincsiacs külügyminiszter pedig — mint emlékeztetes — külön expozéban tette szóvá Sever esetével kapcsolatosan a Magyarországon börtönben

ülő és internált jugoszláv politikai foglyok ügyét, akik már hosszabb idő óta vannak fogságban.

Nincsiacs expozéjára Bethlen miniszterelnök válaszolt a magyar parlamentben és ígéretet tett a kérdés rendezésére. Az internálótáborokból legutóbb már szabadonbocsátották a jugoszláv internáltakat, most pedig sor került Sever Boldizsár szabadlábra helyezésére is.

A budapesti jugoszláv követ, akinél Sever kiszabadulása után azonnal jelentkezett, utlevéllel látta el a határmegállapító bizottság tagját, aki a legrövidebb időn belül visszatér az SHS királyságba.

A mentelmi bizottság Ulain további fogvatartását kívánja

Héjjas Ivánt kormányzóknak szemelték ki a magyarországi puccsisták — A mentelmi bizottság ülése — Szemere főorvos mint magyar király — A rendőrség főkapitánya „bizalmasan informálta” a puccsistákat, hogy nyomozás folyik ellenük

Ulain levelezése Horthy kormányzóval

Budapestről jelentik: A nemzetgyűlés mentelmi bizottsága folytatta az Ulain-ügy vitáját, amely bővelkedett szenzációkban. Az iratok ismeretése során felolvasták Garay Manóknak, a Fehér Újság szerkesztőjének — akit Bobula Titusz Amerika című hetilapja szerkesztőjének akart megnyerni — vallomását. E szerint

a puccsisták Gömböst akarták miniszterelnöknek megtenni, míg Horthy Miklós kormányzó helyére Héjjas Iván került volna.

Felolvasták erre vonatkozólag az ügyesség által ötvenháromszoros gyilkossággal vádolt Héjjas Iván volt főhadnagy irásbeli, vallomását is. Héjjas tagadja, hogy a puccsügyről tudott volna, mert ő abban az időben Francia-Kiss Mihálynak, az orgoványi tömeggyilkosnak lakodalmán mulatott Kecskeméten.

Kajós Eszternek, Ulainék cselédjének vallomásából kiderül, hogy Eckhardt Tibor együtt akart Ulainnal Münchenbe utazni, de nem kapott vizumot.

ezt onnan tudja, mert november hó 6-ikán Eckhardt Ulainéknál járt és előtte mondotta el gazdájának, hogy kénytelen Budapesten maradni.

Az ügy koronatanúja, a bajor Döhmél Frigyes személyesen jelent meg a mentelmi bizottság előtt. Az intelligens és rokonszenves külsejű kereskedősegéd elmondotta, hogy már szeptember közepén összeköttetésben állott a puccsistákkal, akiknek

vérszomjas terveitől azonban megborzadt és ezért határozta el magát arra, hogy Ulainék terveire figyelmezteti Vázsonyi Vilmost, aki a kivégzendők listáján első helyen szerepelt.

A puccs leleplezésében segítségére volt a rendőrségnek, megtudta Ulainék összes terveit, többször utazott Budapest és München között, egy ízben pedig arra kapott megbízást Ulaintól, hogy

juttassa el Eckhardt Tibor leve-

lét Mussolinihez, mert Eckhardt nemcsak Hitlerrel, hanem a fascistákkal is szövetséget akart kötni.

A levelet Mussolini helyett Hetényi Imre dr. főkapitányhelyettesnek adta át.

Rakovszky Iván belügyminiszter megismételte a mentelmi bizottság előtt az ügyességen tett vallomását arról, hogy a Szemere-kör levegőket rejtgetett és elmondotta, hogy a bajor Döhmél először az ébredők kémiének tartották és ezért nem is bízták jelentéseiben. Később derült csak ki, hogy Döhmél megbízható ember, akit eljárásában csak az vezet, hogy megelőzzön egy borzalmas vértürdőt.

A mentelmi bizottság elnöke, Fáy Gyula — egyébként Horthy kormányzó sógora — megkérdezte a belügyminisztertől, hogy

mi van azzal a levéllel, amelyet Ulain Ferenc letartóztatása után, Horthy Miklós kormányzóknak írt?

A belügyminiszter kijelentette, hogy tud arról a levélről és a kormányzó a kormány rendelkezésére bocsátotta a levelet, a kormány pedig szívesen bemutatja a mentelmi bizottságnak a levél — másolatát. Kijelentette, hogy ez a másolat, azt hiszi, megvan az iratok között. De ha netán, netalán, netalántán mégsem lenne ott, akkor szívesen elmondja fejből a levél másolatának tartalmát. Így is történt. A belügyminiszter előadása szerint Ulain a kormányzóhoz írt levélben bejósolta a Hitler-puccsot és azt kérte, hogy Horthy helyeztesse szabadlábra Döhmét, — akiről Ulain akkor még nem tudta, hogy ő leplezte le a puccsot — mert nagy politikai ügyetlenség lenne fogvatartásával Hitlert, vagyis Németországot elidegeníteni Magyarországtól. A levél befejező részében

figyelmezteti Ulain a kormányzót arra, hogy hasonló ügyben már februárban küldött neki jelentést.

Rassay Károly erre vonatkozólag nyomban kérdést intézett a belügyminiszterhez, hogy hivatalos jellegű volt-e Ulain februári kiküldetése, amelyről jelentést küldött a kormányzóknak?

— Dehogy, csak olyan naiv privát diplomatáskodás volt, — felelte a belügyminiszter.

A belügyminiszter után Vázsonyi Vilmost hallgatta ki a mentelmi bizottság. Vázsonyi elmondta, hogy nála jelentkezett először Döhmél, aki elmondta neki, hogy Szemerék — akkor még nem említette Ulain nevét Döhmél — puccsal el akarják távolítani a kormányt és ebből az alkalomból pogromot akarnak rendezni. A puccsisták a bajoroktól várnak segítséget, különösen

bajor terrorfiúktól, akik nagyon célszerűen tudnak végrehajtani halálos ítéleteket.

Vázsonyi sem tartotta komolynak Döhmél figyelmeztetését eleinte, de azért jelentette a dolgot a belügyminiszternek. Annnyira nem hitt komolyn a puccsban, hogy az ellen sem emelt kifogást, hogy a hatóságok először barátságos uton akarták a dolgot elintézni, ami alatt azt kell érteni, hogy

Marinovich főkapitány bizalmasan figyelmeztette Szemerét, Hetényi főkapitányhelyettes pedig Prónay Pál volt alezredest, hogy a rendőrség nyomoz ellenük,

hagyják abba a szervezkedést, de Szemere és Ulain — bizva magasabb helyről beígért támogatásban — nem törődtek a rendőrség figyelmeztetésével és a legnagyobb nyugalommal folytatták tovább szervezkedésüket.

Hetényi Imre főkapitányhelyettes, akit Vázsonyi után hallgattak ki, megerősítette azt, hogy a rendőrség vezetői tényleg besúgták a puccsistáknak, hogy nyomoznak ellenük. Elmondta, hogy Marinovich főkapitány tréfásan így szökött Szemere főorvoshoz:

— Hallom, hogy miniszterelnök akar lenni.

— Ja! Hogy én miniszterelnök akarok lenni?! Bolondság! Hiszen nekem királynak kell lennem, mert az én nevem Szemere de genere Huba!

A tanúkihallgatások végén Mikovényi Jenő előadó azután annak a kimondását kérte, hogy Ulain letartóztatásánál nem történt mentelmi jogsértés és kérte a mentelmi jog fellügmentésének kimondását. Rupert Rezső hozzájárult az indítványhoz. Nem arról a bűncselekményről van szó jelen esetben, mint amelyről a megkeresés beszél. A bűncselekmény sokkal súlyosabb. Véleménye szerint azok az enyhe szakaszok, amelyekre az ügyész hivatkozik, csak tolhíbaból kerülhettek az iratokba.

Horváth Zoltán javaslatára kimondotta a bizottság, hogy a tanácskozást folytatják.

Fellügmentették Ulain mentelmi jogát

A magyar nemzetgyűlés mentelmi bizottsága csütörtökön folytatta az Ulain-ügy tárgyalását és délután három órakor azt befejezte. A mentelmi bizottságnak két kérdésre kellett válaszolni: fellügmente-e Ulain képviselő mentelmi jogát és jóváhagyja-e letartóztatását. A bizottság úgy határozott, hogy Ulain Ferenc mentelmi jogának fellügmentését javasolja a nemzetgyűlésnek, indítványozza azt is, hogy a további fogvatartáshoz járuljon hozzá a nemzetgyűlés.

A határozat ellen Eckhardt Tibor kisebbségi véleményt jelentett be.

Foltmentes fehér
7803
t ü k r ö k e t
fekete és kék árnyalat nélkül, garancia
mellett készit csakis
"VITRUM" NOVISAD
Futóki put 84-a. — Üvegcsiszolás.
Képviselő Subo icán:
NAGY MIHÁLY üvegkereskedése

CIRKUSZ

Bum, bum, bumm!

Itt az agrárreformtörvényjavaslati-fundiumfelosztási-tervezetem

Mint hogy a köz üdvét hetenkint átlag kétszer, csütörtök és vasárnap szívesen viselem, én sem maradhattam el azok mögött, akik mostanában különböző agrárreform-tervezetek alkotásán fáradoznak és ezért sürgősen elkészítettem alábbi javaslatomat, amely — úgy gondolom — az összes fölmerült és fölmerülhető problémákat egy csapással megoldja. Új földreformtervezetem, amely mint jólétesült helyről közlik, igen előrehaladott stádiumba jutott azért, hogy már a legközelebbi jövőben magára fogja vonni az illetékes körök érdeklődését, két szempontból érdemel figyelmet: mindenekelőtt, mert szabályozza azt, hogy kik kaphatnak földet a jövőben, másrészt pedig, mert arra vonatkozólag is intézkedik, hogy kiknek a birtokait nem lehet ezentul elvenni. Ha valaki éppen akarja, mondhatja ezt úgy is, hogy agrárreformjavaslatom azt alapítja meg, kiktől sajátítsák ki ezentul a földet és kik nem fognak kapni ezután sem... ez azonban csak fogalmazásbeli különbség, amelynek a gyakorlatban egyáltalán nincsen jelentősége.

Kinek a földjét lehet kisorsozni?

Tervezetem igen lojálisan igyekszik az ellentétes érdekeket összeegyeztetni, úgy, hogy a kecske is jóllakik és a kaposztaföld is megmaradjon. Mindezekelőtt elvben megállapítja, hogy senkitől sem sajátítható ki jogosan szerzett földtulajdon. Kivétel ez alól a jogszabály alól csupán az olyan föld, amely jelenleg víz alatt áll és csak a lecsapolási munkálatok elvégzése után kerül majd művelhető állapotba, továbbá az olyan föld, amely jelenleg nem áll víz alatt és művelhető állapotban van; hatósági bizonyítványt kap arról, hogy kint van a vízből. Igénybevehető továbbá minden háromhektár feletti földbirtok, valamint minden háromhektár alatti földbirtok. Ilyen háromhektár alatti birtok azonban kizárólag csak abban az esetben sajátítható ki, ha nem nagyobb háromhektárnál. Ellenkező esetben nem. Mert ha háromhektárnál nagyobb, akkor csupán mint háromhektár feletti birtok vehető igénybe. Kártalanítás nélkül vehető el az imént felsorolt eseteken kívül az a mezőgazdasági birtok, amelynek tulajdonosa külföldön él; ha belföldön él a tulajdonos, akinek mezőgazdasági birtokát ki akarják sajátítani, akkor sem kap érte egy vasat sem.

Mezőgazdasági birtokoknak tekintenek: gabonaföldek, buzatáblák, rétek, szőlők, kertek, kertgazdaságok, gyümölcsösök, olajbogyó- és narancsfatelepek, málnaszörp- és limonádéültetvények és komlóföldek. Egyéb azonban nem. Tervezetem, amikor ezt taxatív felsorolja, igen helyesen meggátolja ilyenformán azt, hogy a gazdaközönség megkárosításával esetleg palatáblákat és átjárt szott kártyapaklikat is kisajátítsanak azon a címen, hogy ezek mezőgazdasági birtokok.

Ki kap földet?

Mig tehát elvben senkitől sem veszem el a földet és gyakorlatban is csak a fenti néhány kivételes esetben, addig tervezetem lehetővé teszi, hogy minden jogos igénylő földhöz jusson és elvben mindenki kap földet, aki azt hajlandó megművelni. Kivétel csupán a vöröshajlak képeznek, mert azoktól megijednek a bikák, továbbá sem kapnak földet azok, akik nem tudnak perfektül latinul, akiknek makesz szokott nőni a nyakukon, akik a negyedik elemiben háromnál több órát mulasztottak, akik múlt év február 8-ikán reggel tüzoltóval találkoztak az uccán és ennek az ellenkezőjét nem tudják hatósági bizonyítvánnyal igazolni, akik nem voltak helyezve a stockholmi olimpiászon az ötezer méteres síkfutás döntőjében, akik,

ha meg vannak hülve köhögnek és végül akik ha meg vannak hülve nem köhögnek. Ettől a néhány kivételtől eltekintve mindenki igényjogosultnak tekintendő és nem zárható ki a földosztásból.

A javaslat betérjesztőjének nyilatkozata

Beogradi munkatársunk beszélgetést folytatott velem, mint a javaslat betérjesztőjével, aki hangsúlyoztam előtte, hogy az agrárreform áldásaiból a nemzeti kisebbségekhez tartozó állampolgárok sincsenek kizárva. Tőlük is ki lehet sajátítani földet, viszont amennyiben nincstelenek, akkor ők is kaphatnak földet a megszabott föltételek alapján, ha nem esnek a felsorolt kivételek valamelyike alá. Munkatársunk kérdésére, hogy vajon hektárban kapiák-e a nemzetiségi földigénylők a földet, azt feleltem, hogy nem, hanem holdban. Arra a kérdésre, hogy hol kapnak földet, hasonló választ adtam, egyben közöttem vele, hogy a földigénylők már kezdhetik a vetést.

— Mit vehetnek? — kérdezte tudósítónk tőlem.

— A kiosztott földekre? — hangzott válaszom, — keresztet...

dló.

Nő a munkanélküliek száma Szuboticán

A hatósági munkaközvetítő hivatal nem tudja elhelyezni a munkanélkülieket

Minden tél kezdetével megnövekszik a munkanélküliek száma. A munkanélküliek számának szaporodása azonban az utolsó évek folyamán talán még egyszer sem volt olyan feltűnő Suboticán, mint az idén.

Suboticán működik ugyan egy munkaközvetítő, a »munkahivatal«, amely a munkásbiztosító pénztárral kapcsolatban levő állami intézmény, azonban ez a hivatal nem dolgozik azzal az agilitással, amelyre szükség volna. A munkahivatal ugyan naponta kihelyez munkába néhány munkanélkülit, azonban ez a teljesítmény nagyon szegényes a munkanélküliek folyton emelkedő nagy számához képest.

A hatósági munkaközvetítőn kívül már csak a szakszervezetek jönnek tekintetbe a munkások elhelyezésénél és itt a legtöbb szervert szakmában lényegesen kevesebb is a munkanélküliek száma.

Hogy az utóbbi időben annyira megszorodott a munkanélküliek száma Suboticán, arra kétségtelenül nagy befolyással van a gazdasági válság is, amelynek következtében az utóbbi időben nagyon sok helyen redukálták az üzemeiket és elbocsátották a nélkülözhetővé vált munkásokat.

Lényegesen hozzájárul a munkanélküliek számának emelkedéséhez az a körülmény is, hogy az agrárreform alá kerülő nagybirtokokról is fokozatosan mind több mezőgazdasági munkást bocsátanak el és talán ezek tudnak legnehezebben újból elhelyezkedni.

Még talán soha sem volt annyi munkanélküli a suboticiai úgynevezett »napszamos-standon«, mint a legutóbbi hetekben és ezek a szerencsétlenek egyelőre favágással és napszamosmunkával próbálják megkeresni szűkös kenyérüket. Favágáshoz, csomagok szállításához rég nem volt annyi jelentkező, mint most. Ezek a nincstelenek házról-házra is járva ugyszólván koldulnak valami munkáért. De megszorodott azoknak a száma is, akik a rendőrségen koldulási engedélyért folyamodnak és még többen vannak, akik engedély nélkül koldulnak. Mindez természetes folyamánya a nagy munkanélküliségnek.

Kis ügyek — apró tragédiák

Főtárgyalások a szuboticiai törvényszéken

Csütörtökön egész sora a bűnügyeknek volt tárgyalásra kitűzve a szuboticiai törvényszéken Pavlovics István törvényszéki elnök büntetőtanácsa előtt.

Harc férj és feleség között

Fehérvári Jánosné, Sutus Mária stávkánissai asszony azzal van vádolva, hogy Muhi István társaságában múlt év december hó 14. és 15-ke közötti éjjel behatolt Fehérvári János házába és onnan különböző holmikat 11.233 dinár értékben és 2800 dinár készpénzt vitt el.

Csinos, fiatal asszony jelenik meg a bíróság előtt. Gondosan, választékosan van öltözve. Fellépése nyugodt, bátor és kihallgatása első perceiben átalakul vádlottból vádlóvá.

Beismeri, hogy a jelzett időben behatolt Fehérvári János lakásába, aki a férje, el is vitte onnan a vádlóval felsorolt holmikat és készpénzt, de amit elvitt, az mind az ő saját tulajdona volt. A férjével nem birt együtt élni, még pedig annak betegsége miatt. A férje mindig életveszélyesen fenyegette.

A tárgyalást nem folytatták tovább, mert a tárgyalásra beidézett Fehérvári János nem jelent meg, nélküle pedig a tárgyalást nem lehetett lefolytatni. A bíróság tehát a tárgyalást elnapolta és kimondotta, hogy a kitézendő új tárgyalásra Fehérvári Jánost elő fogja vevettni.

A veszedelmes cigaretta

Fecskés István 31 éves Ludas-pusztai földműves jelent meg ez után a bíróság előtt, azzal vádolva, hogy 1920 év szeptember havában Martonoson Bakolics György szállásán felgyújtott egy kazal szalmát és egy kazal pelyvát.

— A vádat megértettem, mondja a vádlott, de nem érzem magam bűnösnek a gyújtogatásban. Annyi történt, hogy ott dolgoztam a tanyán és cigarettámat a kazal sarkában gyújtottam meg. Lehet, hogy a szélben szikra repült a szalmába és attól meggyulladt.

A bíróság — miután nem merült bizonyíték a vádlott bűnössége mellett, — Fecskés Istvánt fölmentette.

Az öreg Bajusz és a fiatal Bajusz

Kormos György gazdálkodó moli szállásáról múlt év március havában ellopott két juhot. A lopás miatt eljárás indult és vádlottként Bajusz József, Máriás István és Weinhardt Pál moli lakosokat állították a bíróság elé.

Elsőnek Bajusz Józsefet hallgatta ki a bíróság. Az általános kérdések során kijelenti, hogy 47 éves, moli születésű és moli lakos napszamos, nyolc gyermeke van. Arra nézve, hogy bűnösnek érzi-e magát a következő kijelentést tesz:

— Ebbe nem tudok smmit se a világon. Én, amikor ez történt, Beogradban lehettem munkában...

A további kérdésekre elmondja, hogy az idézett a tárgyalásra ő kapta meg, alá is irta, de... van egy másik Bajusz József is, az ő fia. Talán az lehetett a birkatolvaj.

Az elnök megkérdezi erre az öreg Bajusz Józseftől, hogy ha így áll a dolog, miért jött ő be és nem a fia?

— Nem jöhetett. Katona most és Nisben szolgál.

— Ő is Bajusz József?

— Igen.

A bíróság, — Vasziljevics Ljuba dr. államügyész indítványára, — erre úgy döntött, hogy megtartják a főtárgyalást a két másik megjelent vádlott ellen.

Máriás István vádlott, 20 éves moli napszamos ártatlannak mondja magát.

Elnök: A csendőrségen és a moli rendőrségen beismerte.

— Igen, mert vertek és ha nem ismerem be, tovább vertek volna.

Weinhardt Pál vádlott kihallgatása következett ezután:

— Én, tisztelt uraim, nem ismerem be. A rendőrségen beismerem, mert — tisztelt uraim, — vertek és, ha nem is-

mertem volna be, akkor, — igen tisztelt uraim, — még jobban megverték volna.

A bíróság a két vádlottat, miután nem merült fel bűnösségük mellett semmi bizonyíték, — fölmentette.

A névzsonglőr

Kurjaeski Milivoj srbo-brani földműves azzal van vádolva, hogy többektől pénzt vett föl azzal, hogy gabonát fog nekik szállítani saját terméséből, de nem szállított semmit, a pénzt azonban megtartotta.

Az általános kérdések során elmondja a vádlott, hogy neve Kurjaeski Milivoj, 30 éves, gazdálkodó és 32 lánca saját földje van.

Beismeri, hogy a sértetteknek 1920 év tavaszán, búzát, tengerit és árpát adott el, amire 90.000 korona előleget is felvett, de szállítási határidő nem volt költve, az utak is rosszak voltak, nem tudott szállítani. Majd kijelenti, hogy hajlandó nyolc napon belül a károsultaknak a pénzt visszafizetni.

Kalmár Elemér dr. ügyvéd, a károsultak képviselője bejelenti, hogy a vádlott az eladásoknál mint Kurjaeski Gliso és Kurjaeski Milán szerepelt.

Az elnök megállapítja, hogy a vádlott a vizsgálóbíró előtt is Gliso nevet használta és megkérdezi vádlottól, hogy mi a valódi neve:

— Kurjaeski Milivoj és Gliso.

Miután a bizonyítási eljárás során nem lehetett megállapítani a vádlott pontos keresztnevét és azt, hogy valóban az ő tulajdona-e a 32 lánca föld, a bíróság elnapolta a főtárgyalást december 6-ra s a tárgyalásra bekéri a srbo-brani anyakönyvi hivataltól a vádlott keresztnevelét és a becsei járásbíróstól a telekkönyvi kivonatot s megidézi a tárgyalásra a vádlott atyját, Kurjaeski Vojint.

HIREK

— Megakadtak a magyar-cseh-szlovák tárgyalások. Prágából jelentik: Az ezidőszerint Budapesten folyó magyar-cseh tárgyalások a legutóbbi napokban holtpontra jutottak. A két állam nem tud megegyezni abban a kérdésben, hogy mely időponttól számítassék a szlovákiaiak mostani állami hovatartozása. Csehország azon az állásponton van, hogy a szlovákiaiak cseh-szlovák állami hovatartozását az impérium átvételének napjától, vagyis 1918 október 28-ától kell számítani, míg Magyarország ragaszkodik ahhoz, hogy az új állampolgárság attól a naptól számítandó, amelyen a cseh katonaság Szlovákiát tényleg megszállotta.

— Alfonz spanyol király a pápánál. Rómából jelentik: Alfonz spanyol királyt a pápa újabb kihallgatáson fogadta. Eddig még nem volt példa arra, hogy egy katolikus király egy uralkodó felkeresése után ment volna a Vatikánba. A római lapok Alfonz látogatását az egyházi állam belső életében beálló nagy javulásnak tartják.

— Mussolini a spanyol fascizmusról. Rómából jelentik: Mussolini ünnepi ebéden felköszöntötte Riverat, a spanyol kormányelnököt. Beszédében kijelentette, hogy Rivera kormányának fennállása iránt bizalommal viseltetik. A spanyol fascisták — mondotta — éppúgy, mint az olaszok — megmaradnak a hatalmon, mert azokra a néprétegekre támaszkodik, amelyek Spanyolország többségét alkotják.

— Halálozás. Steiner Lipót szuboticiai magánzó csütörtökön 85 éves korában meghalt. Az elhunytban Steiner Károly Kálmán, a suboticiai Ferram-gyár vezérigazgatója, Steiner Marcell, a sombori Lederer Leó cég társtulajdonosa és dr. Vécsei Jenőné édesatyjukat gyászolják.

— **Churchill támadása az angol kormány ellen.** Londonból jelentik: Churchill tegnap Leicesterben a választási harc során megtartotta első beszédét közel hétezer ember előtt. Kijelentette, hogy ha megfelelő ember áll az angol kormány élén és nem Baldwin, sikerült volna elérni azt, hogy Amerikát újból megnyerjék az európai tanácskozások számára. Támadta a kormányt, amely nem fejtett ki elég erélyt és határozottságot a világbéke érdekében.

— **A szubotocai újságírók estélye.** A szubotocai újságíró-szekció december 8-án, szombaton este nívós és gazdag műsoru estélyt rendez. Az előző évi műsor nélküli bálaktól eltérően az idén tartalmas és értékes programmal összehajlítással jár az agilis rendezőség. A végleges műsora még nem állították ugyan össze, de máris sikerült megnyerni szereplésre *Stagliar* Milánt, a maribori opera kiváló baritonistáját, a neves *Ranieri* bécsi énektanár volt növendékét és ezenkívül egy országosan ismert nevű kitűnő operaénekesnőt. E két szereplőn kívül *Stankovics* Aca hegedűművésznek, a szubotocai gimnázium kitűnő zenetanárának és *Gavanski* Sacának, az ismert zongoraművésznek a közreműködése is biztosítja a műsor zenei részének komoly hívóját, ezenkívül szlav és magyar felolvasások, neves költők interpretálása és végül egy irodalmi értékű magyar egyfelvonásos dráma előadása a legjobb biztosítéka annak, hogy az újságírók estélye — amelyre külön meghívókat nem bocsátanak ki — az idei szezon legnívósabb estélye lesz.

— **Kinevezés.** Becskerekéről jelentik: *Merlak* Ferenc megyei tiszteletbeli jegyzőt a belügyminiszter *Kuzics* községbe jegyzőnek nevezte ki.

— **A becskerekai adókvető-bizottság megkezdte működését.** Becskerekéről jelentik: az ottani harmadosztályú adókvető bizottság megkezdte működését.

— **A szivaci jegyző.** Megirtuk, hogy a szivaciak küldöttsége eljár a belügyminiszteriumban annak érdekében, hogy *Branovics* községi jegyzőt helyezték el Szivacról. Most „a szivaci olvasók” aláírással levelet kapott a Bácsmegeyi Napló szerkesztősége, melynek írói cáfolják a községi jegyző ellen felhozott vádakot s kétségbevonják azt, hogy a küldöttség Szivac nevében jogosult eljárni. A szivaciak háborújában mi természetesen nem tudunk igazságot tenni, a belügyminiszterium bizonyára a közérdek szempontjainak eleget téve fogja megoldani a szivaci közigazgatás problémáját.

— **A Tisza-gyilkosságot a budapesti Kuria december 5-én tárgyalja.** Budapestről jelentik: a kuria a Tisza István gróf meggyilkolása után indított bünpör iratait már megkapta az ítéletábról és a pör tárgyalását december 5-ikére tűzte ki. A pörnek ma már egyedüli vádlottja *Gärtner* Marcel, a Roheim-villa délelőtti látogatója.

— **A Népkör Katalin-bálja.** Serényen fojnak az előkészületek a Népkör e hó 25-iki kabaréval egybekötött Katalin-bájjára. A kabarén *Emőd* Tamás, *Szomaházy* István és *Erdődi* Mihály darabjai kerülnek előadásra, a szerepeket gyakorlott műkedvelők alakítják; a műsora ének-, zene- és tánc-számok teszik változatossá.

— **Bortólvaj oroszok.** Novisadról jelentik: A novisadi rendőrség le tartóztatta *Zsivanovics* Zaitzer Iván és *Zsivotinszkij* Alexej orosz menekülteket, akik az egyik novisadi szálló pincéjéből hordókat és bort loptak. Bevallották, hogy már régóta dézsmálják a borpincét és eddig több hordó bort loptak el.

— **A bezdáni vámhivatal költőzködik.** Megirta a Bácsmegeyi Napló, hogy a bezdáni másodosztályú vámhivatal Somborba költözik. A vámhivatal december 1-én kezd meg működését Somborban a Párisi-utcában, a vámraktár pedig a Csitaonica-utcában az Antics-féle söraktár helyiségében lesz. A vámhivatal felszerelését a sombori kereskedők gyűjtötték össze.

— **Razzia Novisadon.** Novisadról jelentik: A novisadi rendőrség az egyre jobban elszaporodó foglalkozás nélküli nők ellen a közel napokban nagyarányú razziaira készül. Azokat, akik nem fogják tudni igazolni magukat, kitoloncolják a városból.

— **Műkedvelői előadás Vrsacon.** A vrsaci Iparosok Dalegylete december 1-én a Srbiya szálló nagytermében műkedvelői előadással egybekötött dalestélyt rendez.

— **Okirathamisításért elítélt községi jegyző.** Becskerekéről jelentik: A becskerekai törvényszéken csütörtökön tárgyalják *Rankovics* András volt pöbői községi segédjegyző bűnügyét. *Rankovics* ugyanis hamis adásvételi szerződést készített, amely szerint az időközben elhalt *Matánovics* Gyula csenei lakostól megvásárolta annak erdejét. A hamis szerződés alapján a módosi telekkönyvi hivatalban az erdőt nevére íratta és utána kitermelte. A bíróság az okirathamisító segédjegyzőt két évi és két hónapi börtönrre ítélte.

— **Halálos vasuti elgázolás.** Becskerekéről jelentik: A Becskerek—Zombolya-i helyierdekű vasuton, amely Becskereken keresztül halad, csütörtökön hajnaiban halálos elgázolás történt. A Temesi-uccában a vonat elgázolta *Cresin* Mihály 56 éves mezőrt, aki sérüléseibe azonnal belehalt. A vizsgálat megállapította, hogy *Cresin* ittas állapotban került a vonat kerekerei alá.

— **Farkasné Gábor Nelly dalestélye.** E hó 26-ikán, hétfőn este 8 órai kezdettel tartja *Farkasné* Gábor Nelly, volt operaénekesnő a szubotocai zeneiskola nagytermében egyetlen klasszikus dalestélyét. Műsorán *Schubert*, *Schumann*, *Konyovics*, *Hrisztics*, *Lányi* dalok szerepelnek. A hangverseny iránt óriási az érdeklődés, jegyek előre kaphatók *Heumann* Mór könyvkereskedésében és este a pénztárnál.

— **Legényháboru Szentán.** Szentánról jelentik: *Kiczura* Pál gazdálkodónak a sentai határban levő tanyaán házimulatság volt, amelyen *Sarnyai* Gyula huszéves legény összevezett *Surányi* Mihállyal. A mulatság után *Sarnyai* az uton megleste ellenfelét és egy doronggal leütötte. *Surányi* eszméletlen állapotban találták meg. A sentai rendőrség *Sarnyai* ellen megindította az eljárást.

— **Kulturstély.** A szubotocai zsidó nőegylet és népkönyha vezetősége november 24-én este fél kilenc órai kezdettel az új Lloyd helyiségében kulturstélyt rendez, gondosan és változatosan összeállított programmal. Műsor után teát szolgálnak fel. Tea közben cigányzene-kar játszik. A jótékony célu kulturstélyt nagy az érdeklődés. Az estélyre külön meghívókat nem bocsátott ki a rendezőség.

— **A Sand kulturszakosztálya november 25-én délután fél 5 órai kezdettel a Salome Bar helyiségében műsoros csokoládé-délutánt rendez.**

— **A sentai zsidó ifjuság kulturstélye.** A sentai zsidó ifjuság december 1-én, szombaton este kulturstélyt tart a Royal-szállodában. Az előadás iránt már előre nagy érdeklődés nyilvánul meg.

— **Comtesse kölnivíz, agyusztálva és kimerve, jutányos áron kapható:** *Parfümerie* Hirth manikürszalón, *Lifka*-mozi mellett.

— **Felhívás az italmérőkhöz.** A szubotocai kerületi pénzügyigazgatóság az új illetékrendelet alapján felhívja azokat, akik szesz italokat korlátlan vagy korlátlanul *kicsinyben* mérnek ki, továbbá azokat a borkimérőket, akik saját termései boraikat mérik ki, hogy az 1924. évre az italmérési jogért fizetendő illeték kirovása céljából legkésőbb december 1-ig írásban jelentsék be a szubotocai pénzügyi szakasznak a következő adatokat: Vezeték és keresztnév; annak a helynek megjelölése, ahol a kimérés történik; milyenek a kimérésre szolgáló helyiségek (nagyság, felület, magasság, a világítás módja, az asztalok és székek száma) és végül a kiszolgáló személyzet számát. Mindazok, akik fenti bejelentést a megadott időig elmulasztják, az italmérési jogot elvesztik.

— **Látogassa meg és győződjön meg róla,** hogy december 1-étől a legjobb és legolcsóbb házikosztót Szubotocán csak is a *Kuluncsics*-féle vendéglőben (Csirke piac) kaphatja. Abonensek elfogadtatnak.

— **Forgalmi akadály — közszükségletből.** A szombori rendőrség feljelentette a Szava Konyovits-céget, amely egyike Szombor legtekintélyesebb áruházainak, hogy a fűtőcát napok óta ládával barrikádozza el. A rendőrség beidézte a cég főnökeit: *Konyovits* Zsifkót, *Illját* és *Gyurót*, akik a Konyovits Száva cég tulajdonosai. Az agilis kereskedők beigazolták, hogy egész személyzetük éjjel-nappal megfeszített munkával dolgozik, az időnyre azonban annyi bel és külföldi árut kaptak, hogy annak beraktározásával nem lehettek készen. Mikor az eljáró rendőrkapitány rámutatott arra, hogy a Konyovits-cég raktárai amugy is tulsufoltak, a cégtulajdonosok beigazolták, hogy a nagymennyiségű árukra szükségük van, mert nemcsak Szombor és környékének fogyasztóit látják el divatcikkekkel, hanem a vajdasági, szerémségi és szerbiai kereskedők tekintélyes része is náluk szerzi be szükségletét. A rendőrkapitány gratulált a három Konyovits-fivérnek és természetesen felmentette őket.

— **Roth Olga** kozmetikai intézetében *Kr. Aleksandra* ulica 4. szám alatt, fél-emeleten, modern szépségápolás, arc-bőrhámlasztás, alkalmatlan hajszálak, pattanások, szemölcsök, szeplők, májfoltok végleges eltávolítása. Kaphatók saját készítményü, kiváló hatású kenőcsök, pudrok, gyógyszerzappanak, arcfehérítő- és szeplőkenőcsök stb. Vidékre megrendeléseket postán utánvétellel küldök.

— **Késimunkák, storok, függönyök, ágyterítők, csipkék, motívok stb. nagy választékban.** Ké z i m u n k a ü z l e t e Novisad, *Safarikova* ulica 15.

KÖZGAZDASÁG

— **A bankbukások vidékre is kiterjednek.** Beogradból jelentik: A bankbukások sorozata ugylátszik nem fog megállni Beogradban, hanem kiterjed a vidékre is. *Szarajevóban* az ottani Depositbank részvénytársaság 22 százalékot, csődön kívüli egyezséget, ajánlott fel hitelezőinek.

— **Az ország gyáripárosai a miniszteri omnipotencia ellen.** Beogradból jelentik: Ipari körökben a pénzügyi törvényjavaslat 123-ik paragrafusa ellen széleskörű mozgalom indult meg. Ez a javaslat ugyanis a kereskedelmi minisztert felhatalmazza, hogy új ipari vállalatoknak működési engedélyt adjon és így a minisztert a jóváhagyás vagy elutasítás jogával is fel akarja ruházni. A közgazdasági körök most érintkezésbe léptek több képviselővel, akikkel tárgyalásokat folytattak az irányban, hogy igyekezzenek módosíttatni a szerelmes szakaszt.

TÖZSDE

— **Noviszadi terménytőzsde, nov. 22-én.** Szilárdabb irányzat, 97 vagon áru kelt el. Buza bácskai 312.50—317.50 dinár, tengeri parit 200—210 dinár, szerémi 210 dinár, ótengeri 225 dinár, csöves 145 dinár, március-áprilisi teljes kasszával 232.50 dinár, duplikát kasszával 240—245 dinár, január—februári 200 dinár, március—áprilisi félkasszával 215 dinár. Liszt 0-ás CG 495—500 dinár, 6-os 330 dinár, 7-es 285 dinár. Árpa 70—71 kgr.-os szerémi 265 dinár. Zab beogradi paritásában duplikát kasszával 220—225 dinár.

— **Beograd, nov. 22. Zárlat:** Bécs 0.1250—0.1245, Budapest 0.48—0.46, Bukarest 43.75—43.50, Genf 15.45—15.40, London 385—384.50, Milano 3.86—3.84, Newyork 88.40—88.30, Páris 4.86—5.—, Prága 2.5775—2.5750, Szófia 74.

— **Zagreb, november 22. Zárlat:** Bécs 0.1252—0.1242, Budapest 0.4750—0.4650, Bukarest 44.50, Genf 15.50—15.45, London 386—385, Milano 3.87—3.85, Newyork 89—88.60, Páris 4.90—4.95, Prága 2.60—2.80.

— **Zürich, november 22. Zárlat:** Berlin 0.000000009, Budapest 0.03, Newyork 572, Milano 25.10, Prága 16.72½, Bécs 0.080 háromnegyed, Szófia 470, Budapest 287.50, Beograd 6.52½, London 2516, Páris 31.80.

— **Budapest, november 22.** A devizaközpont hivatalos árfolyamai: Newyork 20100—21200, Dollár 20100—21200, Milano 895—950, Lira 905—960, Prága 585—629, Cseh korona 585—629, Bécs 2825—3045, Osztrák korona 2825—3045, Varsó 0.60—0.80, Lengyel marka 0.60—0.80, Bukarest 102—115, Lei 102—115, Beograd 226—240, Dinár 226—240, London 87500—91900, Angol font 88000—92000, Páris 1125—1191, Francia frank 1140—1206.

— **Értéktőzsde.** A csütörtöki bankközi forgalomban a tegnapi legalacsonyabb árfolyamhoz képest nyolc-tíz százalékos emelkedés mutatkozott. Előfordult árfolyamok (ezer koronában): Magyar Hitel 615—625, Hazai Bank 240, Osztrák Hitel 135—136, Kereskedelmi Bank 1225, Olasz Bank 47, Hazai Takarékpénztár 4300, Lloyd Bank 20, Köszén 2515—2600, Salgó 580—590, Urikányi 1600, Délvasut 105, Államvasut 360, Ofa 550, Viktória butor 14 Nasici 2100, Rima 106—112, Ganz-Danubius 5200, Ganz villamos 21500—2200, Fegyver 1600, Schlick 105—110, Baróti 20, Cukor 3100—3200, Izzó 550, Jég 180—190, Borsod-Miskolci 110, Gizella 600, Victoria malom 430, Beocsi-ni 1150—1170, Szlavónia 73—75.

VAJDASÁGI MAGYAR IRÓK ALMANACHJA

Szerkesztették: **DETRE JÁNOS és RADÓ IMRE**
Tartalma: Az 1924. évre szóló rom. kath., gör. kel., református és izraelita naptár, *Ambrus* Balázs, *Aszlányi* Dezső, *Borsódi* Lajos, *Császár* Géza, *Csuka* Zoltán, *Detre* János, *Dioszeghy* Tibor, *Farkas* Géza, *Fenyves* Ferenc, *Gráber* László dr., *György* Mátyas, *Haraszti* Sándor, *Havas* Károly, *Juhász* Ferenc, *Léng* Árpád, *Lányi* Ernő (dal énekhangra, zongorakísérettel), *László* Ferenc, *Milkó* László, *Páll* Tamás, *Radó* Imre, *Somfai* János, *Stern* László, *Szabó* János, *Szántó* Róbert, *Szenteleky* Kornél, *Tamás* István, *Vidor* Imre novellája, verse, cikke versfordítása.
Az izlésesen kiállított nagyalakú vaskos kötetnek (212 o. dal)
Ára 50 dinár
Diákkötésben fémöntvény papírral 150 kézzel számozott amatőrpéldány is készült, mely könyvnyi forgalomba nem kerül.
Az amatőrpéldány ára 100 dinár.
Megrendelhető a szerkesztőknél a Bácsmegeyi Napló szerkesztőségében Szubotocán.

— **AZ ÚJ VILÁGLÁGER A BAJKÁL KERINGŐ**
(SZLÉRIAI ENLÉK)
MORAVETZ kiadás, minden 8602 könyvkereskedésben kapható.

Margot Likörgyár Sombor legkiválóbb rum, konyak és likőr különlegességek egyedüli beszerzési forrás a

NYILTTÉR.

Fájdalomtól megtört szívvel jelentjük, hogy a legjobb apa, nagypapa és rokon

STEINER LIPÓT

életének 85-ik évében, f. hó 22-én reggel 4 órakerővel rövid szenvedés után jobblétre szenderült. Hült tetemei f. hó 23-án d. u. 2 órakerővel fognak Ciril Metod tér 5. szám alól az örök pihenésnek átadni.

Subotica, 1923. november 22.

Elhunytat siratják: Dr. Vécsesi Jenőné szül. Steiner Adél, Freund Arminné szül. Steiner Paula, Steiner Károly Kálmán, Steiner Marcol gyermekei. Steiner Károly Kálmánné szül. Weisz Gizzi, Steiner Marcolné szül. Léderer Irén, Dr. Vécsesi Jenő, Freund Armin vejei és menyei. Steiner Mariska, Steiner Klári, Steiner János, Steiner Róbert, Freund Zoltán, Freund Ernő unokái.

Koszoruk mellőzését kérjük.

Győződjék meg

mindenki, hogy **Sági** fűszer- és csemege kereskedésében az áruk elsőrangúak, az árak legjutányosabbak és a kiszolgálás a legfigyelmesebb. Állandó kiállítás mikulásra és karácsonyra szükséges cikkekből. Karácsonyig állandóan nyitva. Subotica. 8831 Telefon 448.

AZ ORTH. IZR. HITKÖZSÉG FŐRABBISÁGA

Hitközségünk t. tagjai szives tudomására hozzuk, hogy:

Péntek esti üzletzárás 3⁴⁵ órakerővel
Péntek esti gyertyagyújtás 4⁰⁰ órakerővel
Szombat kimenetele 5⁰⁰ órakerővel

*) a városi toronyóra szerint.

A staribečeji izr. hitközség előjáróságától.

Pályázat

A staribečeji izr. hitközség és Chevra Kadisa templomszolgái (samezi) és liberer állásra pályázatot hirdet.

Pályázótól megkívántatik, hogy lehetőleg szerb állampolgár, a baromfimesztésre három elismert rabbitól képesítve, vallásos életű és a vallás szokásaiban teljesen jártas legyen. Megkívántatik továbbá, hogy a hitközségi, templomi, Chevra Kadisa és a halottak körüli teendőket végezze és lehetőleg a szerb nyelvet bírja. — A szerb nyelvben jártasok előnyben részesülnek.

Javadalmazás: Természetbeni lakás, liszt- és tűzifaellátás, szokásos mellékjövendelmek és készpénzfizetés megállapodás szerint.

Eddigi működést, életkort, családi állapotot és a képesítést igazoló okmányok hiteles másolatai f. évi december hó 31-ig „a staribečeji izr. hitközség előjárósága” címére küldendők. Utiköltség csak a megválasztottnak térítetik meg.

Staribečeje, 1923. november hó 19-én.

Darvas Sámuel
hitk. titkár. 8859

Dr. Nagy Sándor
hitk. alelnök

Csodás szép, művészi szmirnaszőnyeg

6x5 méter nagyságban eladásra kerül a

Kurip művészi aukcióján.

Tizennégy év óta fennálló, jól bevezetett zagrebi ügynökség, betéti társaság, átvenné elsőrangú malom képviselőt és bizományi raktárát Horvátország és Szlovénia részére. — Feltételeket megjelölő ajánlatokat Vojvodinai Kereskedelmi Ügynökség Novi-Sad, Kralja Petra 29. továbbít.

Zsuljevits Tivadar szücsműhelye

Subotica, Sokolska ulica 15. szám

Elvállal mindennemű szőrmemunkát
Pontos kiszolgálás! Szolid árak!

Eladunk azonnali szállításra apatini telepünkről:

pilisvörösvári gránittörmelék.

I-a fichte és tanne fagyapotot, fűz, nyár és jegenye deszkát és rönköket. Fenyő telefonoszlopokat.

Kiss Pál és Tsai
— Sombor. —

NEMES LÁSZLÓ
TÖZSDEBIZOMÁNYOS
BUDAPEST V. NÁDOR UCCA 38.

TELEFON:
166—10.
61—82.

SÜRGÖNYCIM:
NEMESTERMÉNY

BANKOSZTÁLY.
GABONAOSZTÁLY.

A Budapesti Áru- és Értéktörszén megbízásokat a legelőnyösebben effektuál.

Bankösszeköttetések:

Magyar Kir. Jegyintézet,
Pesti Hazai Első Takarékpénztár Egyesület,
Magyar Leszámitoló és Pénzváltóbank

Műszaki gummicikkek l-a minőségek csak nagyban

részv.-társ. ZAGREB Boškovićevarica 8. szám

ÖN meg lesz lepve!

A BÜVÖS JEGYZÉKKÖNYV?

A XX. évszázad legnagyobb találmánya!

Mintát küld 15 dinárért utánvétellel:

KAMENKO JOVANOVIĆ
Handža (Banat)

Stara-Kanizsán nagy ház öt hold szántófölddel és kerttel

ELADÓ.

A ház főtéren áll, két uccára nyílik s több lakás van benne. — Bővebb feltételek megtudhatók: Dr. Biró Andor ügyvéd irodájában Subotica.

110 HP GŐZGÉP

magas-alacsony nyomású, condensatorral, Röckgyártmány, továbbá 63 m² vízcsöves kazán tüllelve, Bánó szabadalom, Röck gyártmány, mindkettő alig használt, kifogástalan állapotban, azonnal szállítható, áron alul, azonnal eladó.

„VOJVODINA”

műszaki osztály, Subotica Vilsonova ulica 10. szám
TELEFON: 320 és 619. 8805

DANILO GERGUROVIĆ SIN SOMBOR

Sürgönycim „Gergurovin” Kralja Aleksander ul. 10. Telefon 125.

Anglo- Jugoslavenskoj Petrolejskog A. D. sombori raktára.

Ajánl azonnali szállításra:

„WHITE SPIRIT”
TERPENTIN-PÓTLÉK
hordó- és láda tételekben.

Védjegy „Shell”

SZÁRAZBÉL 60 DINÁRÉRT

100 méterenként kapható a BÉLIPAR R. T.-nál SUBOTICA HALAŠKI PUT. 8970

FAKERESKEDŐK RÉSZÉRE

OLCSÓ BEVÁSÁRLÁSI FORRÁS A **KOVINI BANK R. T.**

faosztálya Kovin (Banat)

Fűrész-, építőanyag úgy kemény mint puhafában, gömbö, szélészka mindenkor raktáron. Kívánatra minden méret vágatik. Eladás engros és detailban.

Penkula-Pen

könnyen kicserélhető acéltollal. Hetenként egyszer töltendő. Tisztán ír és megbízhatóbb mint az aranytöltőtoll. Szabadalmazva az összes államokban.

Faburkolatban Kemény gumból töltővel és két tollal öntöltő alakban 2tollal
17-50 din. 35.— din

Használjon állandóan Penkula-töltőirt! Ez az egyetlen, állandóan hegyes és mindig használható írón. Grafit-, másoló- és színes betéttel kapható minden papírkereskedésben. 8312

Bánát legnagyobb városában

szálloda, étterem, sörcsarnok házzal együtt

szabadkézből eladó. Cim: Publik hirdetővállalat Subotica, Strossmajerova ulica 8.

Szlovéniában jól bevezetett gabonacég képviselőt keres

bizományi raktárral kellő garancia mellett. Cim a kiadóban. 8800

Körző nov. 22-től
csütörtöktől -
nov. 25-ig
vasárnapig

A legszenzációsabb amerikai kalandor kép!
Edie Polo Cirkusz titka

4 részben, 18 epizód, 36 fölvonásban
I. rész: 10 fe. vonásban
Főszereplő: **EDIE POLO**

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetés egy szó 1 dinár, vastagbetűs és címző kétszeresen számít. Legkisebb apróhirdetés ára 10 din. Állatkeresők az apróhirdetési díj felét fizetik. Előfizetési díj havonként 45 din., negyedévre 135 din. Kérdezőkérdezőkhez válaszbelvétel melléklendő.

VÉTEL-ELADÁS

Uj zongorák megérkeztek. Angol és bécsi szerkezetű, remek hanggal. Wirth. Arszté Produktív, Stingl, Dör Lira, Lauberger gyártmányok kaphatók. Olcsóbban, mint bárhol. Részletfizetésre is. Kain hangszerész, városi színház. 7451

Ha bort, pálinkát óhajt venni, forduljon bizalommal Lendvay ügynökhöz, Subotica, Beograd-kávéház. 8787

Vizonteladóknek jutányosan szállít elsőrendű száraz marhacélt és garantált jó házi szappant Faragó Béla mészáros. Halpiac, Subotica. 8622

KRUMPLI

hagyma stb.
minden mennyiségben - franko minden vasúti állomás, legolcsóbban kapható "BALKA" TRG. D. Novisad Zeljczinika 16. Telefon 79.

Szörme, óriási nagy szibériai róka, pehelykönyű eladó. Roskov i Volkov, Rudičeva ul. 8772

nov. 22-től
csütörtöktől -
nov. 25-ig
vasárnapig

Lifka

Észak oroszánia, Nagy Péter cár

történelmi dráma 6 fölvonásban
Főszereplő: **Emil Jannings, Danny Servaes**

Nyolc lóerős, komplett, Első Magyar Mezőgazdasági Gépgyár gyártmányu magánjáró gőzcséplőgép Umrath-elevátorral együtt eladó. — Megtekinthető Straky Miklós gépésznél, Džombolj. 8809

A Kurir aukcióján egy gyönyörű, nagyméretű szalontükör, virágtartó állvánnyal kerül eladásra. 8862

Porcellán szerezsenfigura állvánnyal, igen értékes, a Kurir művész aukcióján eladásra kerül. Már most megtekinthető. 8861

Mázsát, jó karban lévő, keresek megvételre 10.000 kg-ig. Cim a kiadóban. 8817

Eladó fűszer- és rövidárú-üzlet teljes berendezése, egy beköltözhető ház nagy telekkel, több lakással, a régi baromvártermen. — Paličson három villalelek. — Értekezni lehet Berger Jakab malomtulajdonosnál Subotican. 8847

Ház eladó, azonnal beköltözhető, három szoba, konyha, villanvilágítás, istálló, sertésöl, több mellékkeliséggel. V. körben. Bővebbet »Zöldfa«-vendéglőben; ugyanott abonensek felvételnek. 8802

Préselt széna és szalma vagonszámra eladó. Cim a kiadóban. 8864

Leszállított árban női felöltők, férfi-öltönyök, raglánok, bricsesszek, férfi-, női- és gyermekcipők 10-20%-kal olcsóbban kaphatók Eisler Izsónál, barátok temploma során. 8828

Somborban, a legforgalmasabb helyen, modernül berendezett mészárszék teljes berendezéssel, esetleg anélkül, azonnal eladó. Bővebbet Anderer József gépész, Sombor. 8842

Asztalos mestereknek azonnal szállíthatók minden mennyiségű külföldi nemes

FURNIERT

ugyszintén blindfurniert, sombori raktárámból

Spitzer Herman Sombor

Raktár: Karagyorgye u. 8. — Telefon: 2-19.

Lakás: Florianova u. 3. — Telefon 2-28.

KÜLÖNFÉLE

Pöstyénbe nem kell utaznia, ha rheumáját, ischiást gyógyítani akarja, mert eredeti pöstyéni iszapot kaphat az Illés-gyógyszertárban, a főpostával szemben. Kérjen leírást. 7141

Kenyérpiacon friss libahus, libatöppörtő, libamáj kapható naponta olcsón Róteknál. 8750

Szódavíz a legkisebb mennyiségben gyári áron szállít házhöz bárkinek »Johanna« szikvizgyár Subotica. Telefon 532. 6178

Elcserelném egyszobás, előszoba és fürdőszobából álló modern lakásomat hasonló kétszobás lakással. Cim a kiadóban.

Negyedéves joghallgató gimnazista tanítványokat vállalna. Cim a kiadóban.

FOGLALKOZÁS

Főnökné keresek azonnali belépésre. Cim a kiadóban. 8820

Kifutó felvétetik Lehner Aladár főtöri üzletében. 8787

Varróleány és kifutófiu vagy leány felvétetik. Földes ruházlet. 8782

Házvezetőnő állást keres kizárólag Subotican intelligens, több nyelvet beszélő úri nő. Cim a kiadóban. 8843

NŐI és FÉRFI

ALSÓRUHÁK

FEHÉR NEMŰ

KELLÉKEK

KÉSZÍTÉSE

CSILLAG

fehérnemű varroda. Paja Kujundžić ulica 3.

Vincellér Baranyából, nagyobb szőlészet vagy vegyes gazdaságba is, vezetői állást keres; képzettsége, hosszú gyakorlat s teljes szakismeret. 8796

Német-magyar levelező, francia és kevés román nyelvismerettel állást keres, lehetőleg mielőbbi belépésre. Szíves megkeresések »37« jellegre a kiadóra kéretnek. 8784

Katonaságtól felszabadult négy középiskolát végzett magyar, német, szerb nyelvtudással, irodai állást keres. Ajánlatot kér a kiadóra. »T. F.« jellegre. 8783

!!!

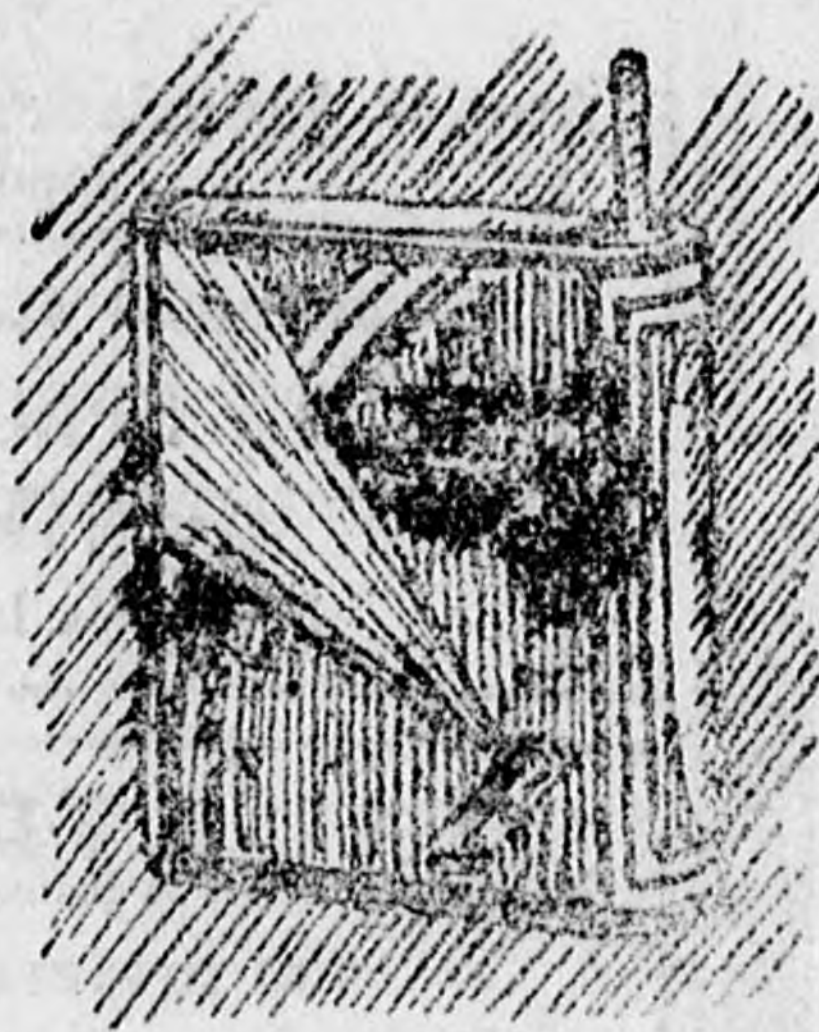
Vidéken egy elismert nagyforgalmu rőfős és férfi konfekcióüzlet — kedvező feltételek mellett átadó. — Jelige: »Biztos főnyeremény«

Gazdasági gépészt, aki egyben vasalókovács is, december elsejére keresek. — Gazdasági bognárt január elsejére keresek. Horgos. Reölg-gazdaság. 8826

Teljesen megbízható, perfekt szakácsné, öt éves gyermekével, helyet keres. Cim a Kurir hirdetési irodában. Wilsonova u. 11. 8846

Helyi képviselőt keres

helyben és környékre jelentős jól bevezetett textil nagykereskedés Ajánlatok »TEXTILFIRMA II-1-12« jelige alatt az Inter-reklam r. t.-hoz Zagreb, Palmotičeva ulica 18. intézendők. 8857

METALLUM-ZSEBLÁMPAELEM

frissen, állandóan gyáriárban kapható

Zwirschitz Károly

villamosági vállalat

Sombor
Párisi u. 10.
Telefon 250.

8839

Sombori és környékbeli kereskedők figyelmébe!

8837

Van szerencsém t. figyelmüket felhívni, hogy **ULLMANN és SELIGMANN**

nemzetközi spediteurök vezérképviseletét megkapván, direkt gyűjtőkocsiforgalmat létesítettem Milano, Passau, Prága, Wien, Budapest stb. irányokból s gyorsan, pontosan és olcsón esz- közölhetek minden import-szállítást.

Felkérem tehát az érdekelt ügyfeleket, hogy b. megbízásaik átadása, valamint mindennemű felvilágosítás végett üzlethelyiségemben felkeresni sziveskedjenek.

Ráics Mihály szállító, Sombor. Telefonszám 6.

UJ! AMOR UJ!

VÁSZONZACSKÓS KÉKITŐ

Minden jó háziasszony ezt használ.

Kapható mindenütt!

Első Jugoszláviai Vászonzacskós Kékitő Ipar

Subotica, Tolstojevau. 11

8380 Telefon 690.

KÁTRÁNYFEDŐLEMEZ KÁTRÁNY PARBOLINEUM

FACEMENT és minden egyéb építési anyagot ajánli:

„GRADIVO“ ZAGREB

Bogovičeva ul. 3. — Telefon 5-55.

LIFKA MOZI.

SCHAKESPEARE örökbecsű tragédiája

Főszereplők:

Hétfőtől— Szerdáig

OTHELLO

7 fölvonásban

Lenkeffy Ica

Emil Jannings

Putty Lya